

פ ר ט י כ ל א ט ' 22

מישיבת ועדת הפנים שהתקיימה ביום ד',
י"ז בשבט תשי"ג - 13,2.52

ס.ה.

הנרתיים:

- י. ספיר - היו"ר
- א. אלטמן
- ע. אסף
- ס. ארם
- ש. בכה
- י. בן צבי
- ד. הכהן
- ע. חביבי
- ס. חזני
- י. ישעיהו
- ג. מועדי
- א. פרי

מוזמנים:

- מר רוזנבלום - משרד הפנים
- מר רוטנברג -
- ז. טרגאי - ראש עיריית ירושלים
- י. רוקח - ראש עיריית תל-אביב
- א. חושי - ראש עיריית חיפה

ס.ד.ר. - ה.ל.ו.ם

- א. ענין מסמך הירדן
- ב. תקון בחוק בחירת הרשויות המקומיות
- ג. מסקנות ועדת המסנה בענין מגדל אסקלון
- ד. סקירת ראשי שלט העיריות הגדולות על היחסים שבין
השלטון המוניציפלי לשלטון המרכזי.

הישיבה נפתחה בשעה 0840

היו"ר י. ספיר:

אני פותח את הישיבה.
 בועתנו היה לסכם היום קודם כל את
 הפרשה הידועה בשם "ענין מסמך הירדן". ועדת המסנה עליה הטלנו את הניסוח
 הסופי, ניסחה הצעה מסוימת המובאת עתה לוועדה. כן נשמע את ההודעה שיש
 למר רוזנבלום למסור לנו בענין זה.

מר רוזנבלום:

אני רוצה להודיע כי הענין כבר בא על סידורו.
 המועצה האזורית קיימה את פגישתה האחרונה
 בשלישי לחודש זה ובה השתתף כבר גם נציג "בני צפת". הושג הסכם בין כל הצדדים
 שנציג "בני צפת" ישתתף בישיבות המועצה האזורית ואילו במקרים טראשי שתי
 הסיעות יודיעו כי הענין העומד להצבאה הוא ענין מפלגתי ואיננו פוגע באינטרסים
 המסקיים של "בני צפת", יימנע נצטגם מהצבעה. על ידי כך בא החוק על סיפוקו
 וגם ההסכם בין הצדדים לפיו יימנע הנציג מהכרעה בשאלות מפלגתיות, מניח
 את דעתנו. לפיכך, אגור רואים את האינצידנט כמחוסל ומבקשים את ועדת הפנים

סר רוזנבלום:

לא לקבל כדי מטקנות בענין זה.

היו"ר י. ספיר:

דנו בענין זה בעקבות פניה שהופנתה לוועדה שלנו וכן בהסכמת משרד הפנים. עמה

מודיעים לנו כי הענין כבר בא על סידורו. אנני מסכים כי לא ניתן פרסום למטקנות, אולם כדי לסיים את הענין נודיע לארגון "בני צפת" ולמועצה האזורית של מסמר הירדן שבטרם אישרנו את הטיכום הסופי קיבלנו את ההודעה כי הענין כבר סודר בין הצדדים בהתערבות משרד הפנים וכפי שנודע לנו ההסכם הוא גם בהתאמה לדעת הוועדה; מסום כך, אנו רואים את הענין כמחוסל. אנני מצייין במיוחד שהענין סודר בהתאמה לדעת הוועדה, מסום שהיו קשורות לענין שאלות פרינציפיות, כך שאילו היה מתקבל הסכם שאיננו בהתאמה לדעת הוועדה, היא היתה מערערת עליו. את מטקנות ועדת המסכה, במידה שהן נוגעות למשרד הפנים, נעביר למשרד הפנים.

י. בן צבי:

אנני מציע לשלוח העתק ממכתב זה גם לנשיאות הכנסת.

ההצעה אושרה

ג. תיקון בחוק בחירת הרשויות המקומיות

סר רוזנבלום:

בהתאם להבטחתנו לוועדת הפנים של הכנסת הראשונה בדיון שהתקיים בה, וכן בהתאם לצרכים הממשתיים, אנו עומדים לתקן את חוק הבחירות לרשויות המקומיות. בעקבות הבחירות הקודמות והליקוים שנתגלו בהן, הבטחנו להציע תיקונים לחוק זה. בוועדת הפנים נידונה בעיית קביעת יום בחירות אחיד לרשויות המקומיות בכל הארץ. לאור נסיון זה דעתנו היא שרצוי וטוב יותר יהיה לפזר את הבחירות ברשויות המקומיות השונות, בתקופה אשר תימשך מנובמבר 1953 עד יוני 1955, יש להחליט על העיקרון הזה בהקדם, היות וועדות הבחירות צריכות להתחיל כבר לפעול, במידה שהן כלולות בשלב הראשון של תכנית הבחירות בכל הארץ. משרד הפנים מביא את הצעתו זו לשינוי לידיעת ועדת הפנים, ומבקש לקבל תוך זמן קצר את חוות דעת חברי הוועדה ביחס לעיקרון של שינוי הטעיף הקובע יום בחירות אחיד לרשויות המקומיות בכל הארץ, לבחירות בתאריכים שונים הכלולים בתקופה שציינת. הגורם שהניע אותנו להציע שינוי זה היה, שהבחירות ביום אחיד הביאו לידי הכנסת גורמים ושיקולים פוליטיים בבחירות הללו, והן התנהלו לא לפי הצרכים והאינטרסים המקומיים, כי אם היו תוצאה של הסכמים ארציים שונים, מדוע כך נגרם, לדעתנו, נזק רב לניהול הרשויות המקומיות ולחיים הסובייציפליים התקינים. עם זאת, ידוע לנו כי ישנם יתרונות מסויימים גם ליום בחירות אחיד ולכן טעון הדבר מחשבה, משרד הפנים מעוניין לקבל את חוות דעת חברי ועדת הפנים על הצעה זו, בטרם היא תידון בממשלה.

ש. בנה:

אנני רוצה לדעת מה יהיה הקריטריון לקביעת יום הבחירות בכל רשות מקומית.

היו"ר י. ספיר:

האם הנסיון הוכיח כי יום בחירות אחיד מקל, או שהוא מכביד מבחינה טכנית על ביצוע הבחירות, הן מבחינת משרד הפנים כרשות מרכזית והן מבחינת הניהול המקומי של הבחירות?

פר רוזנבלום:

הכוונה היא כי בכל חדש תיבחר עיריה אחת או שתיים, ושלוש עד ארבע מועצות מקומיות. לא קבענו עדיין איזו עיריה או מועצה מקומית קודמת לרעותה, אך אם זאת נוכל לקבוע יחד.

י. בן צבי:

ישנן רשויות מקומיות בהן טרם נתקיימו בחירות, או שהן בתקליטן אך לא ביום האחד. האם לגבי מקומות אלו הכוונה היא לשמור על המועד שנקבע לכהונת הרשות המקומית?

ס. ארם:

אינני יודע מדוע צריך שמור הפנים לקבוע את מועד הבחירות ושלא כל עיריה תהיה רשאית להודיע על יום הבחירות, תוך תקופה שהיא בגדר החוק. אני מעורר שאלה זו מאחר שאנו סוטים ממילא מן העיקרון של החוק, על ידי כך שמבטלים את יום הבחירות האחד לכל הרשויות המקומיות בארץ.

ז. יעריהו:

האם גם מצד איזו רשות מקומית הובעה המסאלה לשנות את יום הבחירות האחד, כלומר - האם גם בקרב הרשויות המקומיות, או חלק מהן, פועל הרצון להסתחרר מטה שקורא נציג שמרד הפנים "אזירה פוליטית כללית"?

פר רוזנבלום:

מבחינה טכנית אין הבדל בין עריכת יום בחירות אחד, לבין פיזור הבחירות במקומות השונים, אשר למועצות המקומיות המוקמות עכשיו קובע החוק כי צריכות להתקיים בהן בחירות אחרי שנה, כך שהן ממילא אינן קשורות ליום הבחירות האחד. אני חושב כי לא רצוי לקבל את ההצעה שכל רשות מקומית תקבע את מועד הבחירות לעצמה; צריך להיות חוק קובע תאריך ברור של בחירות בכל מקום ומקום. עלינו יהיה לקבוע את התאריך הזה לגבי כל מקום ומקום זה ואילך תיערכנה בחירות באופן קבוע באותו תאריך, כל שנה רביעית.

ס. חזני:

יבני סברך את הנסיון להביא הצעה לחוות-דעת הוועדה הנוגעת בדבר, לפני שפניאים אותה בדבר סוכן בשלמותו לדיון בכנסת.

סלבד זה, אם מתקנים את החוק הבחירות, יהיו ישנו מקום להכנסת עוד תיקונים אחדים וביניהם גם ענין זכותם של מורים להיות חברי רשות מקומית. ידוע כי בתקופה האחרונה הוציא בית הדין העליון פסק-דין המבטל את זכותם של המורים להיות חברי רשויות המקומיות. קביעה זאת של החוק שוללת מן הטפלות את האפשרות להשתמש בחלק אחד מטובי חבריהם.

ט. נכה:

אנו התנגדנו תמיד לפוליטיזציה בבחירות המוניציפאליות, כסוג שאיננו חושבים שיש צורך להכניס גם את המסגרת המוניציפאלית למערבולת הפוליטית. אני רוצה להעלות בהזדמנות זו גם את שאלת זכות הבחור של רב לרשות מקומית. השאלה היא אם רב נחשב כשופט או לא. ישנם מקומות בהם מסמטים גם רבנים כחברים במועצות מקומיות.

פר רוזנבלום:

לא ידוע לי מקרה שרב יסמט במועצה מקומית, אולם, כפי שאמרתי, התיקון לגבי מועד הבחירות הוא רק אחד מסורת תיקונים אותם אנו עומדים להציע ביחס לחוק הבחירות-לרשויות המקומיות.

היו"ר י. ספיר:

זהו ענין לסיקול סיעתי ופוליטי, ומאחר שסיוצגות כאן כל הסיעות, מתבקשים חברי הוועדה להכין תוך חודש ימים את חוות דעת הסיעות אותן הם מייצגים, על מנת שנוכל להביע בפני מסדר הפנים. אני מניח שלפני הגשת הצעות החוק לכנסת, תובאנה בפני הוועדה גם שאר הצעות הסינוי לחוק הבחירות לרשויות המקומיות.

מר רוזנבלום:

נבדוק זאת; אם יהיה צורך נביא גם את שאר הצעות הסינוי לחרות דעת הוועדה, בטרם נגיש אותן לקריאה ראשונה.

ג. מסקנות ועדת המינה בענין מגדל אסקלון

י. בן-צבי:

בירורו של ענין זה הוטל על ועדת מסנה המורכבת מ-3 חברים ועלי לציין שהדיון היה די סקיף. הוועדה הגיעה לידי הסכמה ב-3 נקודות: (א) אין לקרוא למקום בשם "מגדל-גד", מסום שהמקום ההיסטורי הנקרא על שם זה זוהה והוא נמצא 20-25 ק"מ מזרחה מן המקום הנידון; (ב) השם "מגדל" הוא שם ארסי קדמון ולכן הוא חייב להסאר כלול בשם עליו ייקרא המקום. (ג) להוסיף לשם "מגדל" שם נוסף, כגון "מגדל-עזה" או "מגדל-ים". היתה גם הצעה לקרוא למקום "מגדל-אסקלון", אך כאן נחלקו הדעות. היו טענה שהציעו להכסיף ל"מגדל" שם אחר לגמרי, והיו שהציעו לקבוע את השם "מגדל-אסקלון". התנגדנו לכך, מקום שאנו רוצים לסמור על שם אסקלון עבור מקום היסטורי שם נזמרו חורבות אסקלון העתיקה. במקום זה מתכננים לערוך תערוכות וכדומה, אולם כראה שתוך זמן קרוב לא יוקם שמה ישוב. במקרה שיוחלט להספיף לשם "מגדל" שם חדש לגמרי, נצטרך למסור את בחירת השם למסדר ראש הממשלה, בו קיימת ועדה העוסקת בקביעת השמות.

ס. ארנ:

הרוב התנגד לשם "מגדל-אסקלון", מסום שעל-ידי כך נמנעת האפשרות להקים ישוב שני במקום אסקלון העתיקה, אשר בתוכו תהיינה כלולות החורבות של אסקלון, שתהיה פעין "פומפייאה" של ישראל. בהזדמנות זו אנו מבקשים להעלות על סדר היום של הוועדה את בעיית קביעת השמות. אנו מתנגדים לכך שמסדר ראש הממשלה יהיה הקובע בעניינים הללו.

י. יסעיהו:

רוב חברי הוועדה התנגדו לשם "מגדל-אסקלון" וכן גם לשם "מגדל-גד". אני מציע לקרוא למקום בשם "מגדול", ועל-ידי כך תהיה גם הפרדה בין ישוב זה לבין הישוב מגדל הנמצא בצפון.

ד. הכהן:

כל זמן שיסנו מוסד במסדר ראש הממשלה הקובע בענין השמות, אין אנו צריכים לקחת לעצמנו את הסמכות ביטח זה, אלא רק להפנות את תשומת-לב אותו מוסד כי יסנו ערעור ביחס לשם זה. אני חושב כי אפשר לקבל את השם "מגדל-אסקלון", מסום שהמרחק בין שני המקומות הוא כל כך קטן באופן יחסי לפסדים של עיר, עד כי תוך זמן די קצר יתמוזגו בודאי שני המקומות לעיר אחת.

ע. אסף:

עובדה היא כי הסטלה הביאה לכנסת הצעה לתיקון חוק בענין זה, והיא הועברה לדיון בוועדת הפנים; זהו סצבו החוקי של הדיון הנוכחי. ההצעה הועברה לוועדה אחרי קריאה ראונה בכנסת ואנו חייבים להחזירה לטליאה לקריאה שניה. אשר לעצם הענין, אני מצטרף לדעת חבר הכנסת דוד הכהן.

ש. בבה:

אני מציע להחזיר את הענין לדיון בוועדת הסטבה לאור הדעות שהובעו כאן, והיא תביא

סקנות מפורטות יותר.

היו"ר י. ספיר:

אני חושב כי לדעת כלם צריך הטם "מנדל" להיות כלול בטם אשר ייקבע למקום. אני מציע להחזיר את הענין לוועדה אשר תאליט מה יהיה חלקו השני של הטם.

סקנות המונות לגדולות

ד. טמירת ראשי שלוש העיריות הגדולות על היוחסים שבין השלטון המוניציפלי לבין השלטון המרכזי.

היו"ר י. ספיר:

אני רוצה לקדם בברכה בטם כל חברי הוועדה את ראשי שלוש העיריות הגדולות, שהוזמנו לוועדה ביחס לדיונים שהתקיימו בה על בעיות השלטון המקומי. בטם מאד לטוב את השקפתכם על הבעיות האקטואליות העומדות בפני השלטון המקומי בתקופה הנוכחית, הן בענינים מסקיים כספיים והן בענינים אחרים הנוגעים ליחסים שבין השלטון המקומי לבין השלטון המרכזי של המדינה. הוועדה מעונינת להגיע לידי דעה מבוססת ויטורית הן בטסחים בהם היא פועלת בעצמה והן לגבי הטסחים בהם היא פועלת בסיתוף עם ועדת הכטפים של הכנסת.

ש. ז. טרגאי:

אחד הליקויים שאני נתקל בהם בטסם הנהלת הענינים לטעמה, הוא חוסר אחידות ידועה בחוקת הנהלת העיריות. כוונתי היא לטדרי העבודה של הוועדות העירוניות, טטכניותיהן, טטכניות היוטבי-ראט, היחסים ביניהם לבין סנהלי הטחלקות וכו'. חוסר הבהירות לגבי טטכות כל ועדה וועדה סביאה לכפסלות בעבודה וטכבירה עליה מאד, את כל הבעיות הללו יש לפתור ולתת להן צורה אחידה לגבי כל העיריות.

אני חושב כי מן ההכרח הוא שהנהלת העיריה תהיה טרוכזת לטעמה בידי יוטב ראט הטועצה יחד עם ראטי הוועדות, אשר את טטפון הייתי מציע לקבוע בין חטם לטבע. יוטב-ראט הוועדה יהיה אחראי בעד עבודת הוועדה ובעד כל הטחלקות הקטורות בעבודתה. אני יוצא טתוך הנחה כי הרכב הוועדות צריך להיות בהתאם ליחסי הכחות בעיריה ויכולים להיות ענינים קואליציוניים ואופוזיציוניים שונים, אולם בעבודת העיריה היוטיוטית זה אינו צריך להטתקף.

ש. בבה:

מהו תפקיד סגני ראט העיריה?

ש. ז. טרגאי:

זה יכול להיות תואר רפרזנטטיבי. טלבד האטור, צריכה להיות גם חוקה אחיה לפקידות בכל העיריות. הנוהגים הטונים הקיימים כיום סביאים לטטיטה טתטדת בין העובדים ופוגעים ביטילות העבודה. כוונתי לתפקוד ולדרגות הצטורות לתפקידים. בטצב הנוכחי אין אפשרות של עבודה הרטונית טקטה. נוטף על כך אני רוצה להעיר טחטרה חוקה כללית ברורה בענין הפנטיה, אשר היתה עטויה לטנוע ויכוחים בכל טקרה וטקרה.

ו.ז. טרגמי:

במאלת התקציב של העירייה, הרי מבלי להכנס לפרוט מספרים, אני רוצה לומר כי בטעם הנוכחי איננו רואה אפשרות לכך עיריית ירושלים תוכל להחזיק מעמד, גם עליה לספק לעיר את השרותים המקובלים, לקלוט עולים ולפתח את העיר. ישנו רצון גם מצד בעלי הון בארץ וגם מצד מסקיעים מחוץ-לארץ להסקיע הון בירושלים במפעלים טובים, אולם הדבר תלוי בניצוץ עבודות פיתוח טובות שכלעדיהן אין רצון להסקיע כספים. לפי הבניין הנוכחי של תקציבי העירייה ובטעם של הוטר יציבות הסטבע, עלינו לשנות בכל כמה חדשים את הסטים, אם ברצוננו להמשיך בקיום השרותים; זהו טעם של העלאה בלתי פוסקת. בטנה הקודמת נשארה עיריית ירושלים בגרעון של 300 אלף לירות, נוסף לסכום של 300 אלף לירות שנתרם מן השנה שקדמה לה. לגרעונות כאלה הגענו כאשר תקציב העירייה היה שני סליון לירות. אם העירייה לא תקבל העזקה גדולה יותר בטנה זו - ואני מניח כי ההעזקה לא תהיה גדולה יותר כאשר מסרד האוצר לא הגדיל את תקציב מסרד הפנים בהתאם לצרכים - הרי הטנה יגיע הגרעון שלנו ל-250 אלף לירות, נוסף לגרעונות ביניים. אם התקציב שייקבע לנו הטנה לא יעלה על שלושה או שלושה וחצי סליון לירות, ברור שלא נוכל להחזיק מעמד, כי אין לנו אפשרות לקבל אשראי וכן לשלם עבור השרותים והמסכורות. אין עיריית ירושלים יכולה לקבל אשראי בבנקים אלא לאחר קבלת רשיון מן הממשלה - דבר אשר קשה מאד להשיגו.

בענין העבודות הצבוריות, ברור שהתקציב הרגיל של העירייה סכונן בעיקר לשרותים ואינו יכול לבוא בחשבון לעבודות פיתוח טביב לירושלים. הטכונים לחיילים מסוחררים ההולכים ונשלטים וכן הכבישים ששללנו, חייבים להזקף לחשבון תקציבי הפיתוח. הממשלה איטרה עבור העבודות שבוצעו הטנה על ידי העירייה טכום של 750 אלף לירות; העירייה הסקיעה בינתיים למטרות אלו 220 אלף לירות והממשלה חייבת לנו עדיין לפעלה מ-530 אלף לירות ואין לנו הכספים הדרושים על סנת לבצע את התשלומים לקבלנים, אם כי העבודות הופסקו. מהפסקת העבודות טובל הציבור וגם לתקציב נגדטת הכבדה נוספת, טטום שעלינו לשלם פיצויים לקבלנים והאפשרים מצטברים לעטרות אלפי לירות.

מלבד זאת, סודיעה לנו הממשלה כי היא תיתן טלוות לפיתוח רק בגבולות 50%; פירוש הדבר שבתקציב הרגיל של כל טנה בצטרך להכליל גם 50% השתתפות עבור עבודות צבוריות ועבודות פיתוח. עיריית ירושלים לא תוכל להטיל על הציבור לשלם תוך טנה אחת את 50% אלה נוסף לתקציב הרגיל ולגרעונות.

ס. ארם:

הא העירייה אינה יכול להיעזר על ידי כספי הקרן לפיתוח ירושלים, שליד הסוכנות

היהודית?

ו.ז. טרגמי:

קרן טו מסקיעה את כספיה בהקמת מפעלים, אך היא אינה עומקת בפיתוח מבחינת עבודות

ציבוריות.

אחרי השחרור לא זכתה עיריית ירושלים באף מגרש כרכושה; כל

הרפוש שהיה טיין בעיר זו לממשלה המנדטורית עבר לרשות ממשלת ישראל. אינו קיים בירושלים אפילו חדר טהרה, וזאת מטום שלא יכלנו לה יג מגרש למטרה זו. איננו יכולים לספק את הצרכים המינימליים של אוכלוסי העיר בטטח הקמת בתי ספר, בתי כנסת, טועדוני נוער, מגרשי ספורט וכו', בגלל המחסור במגרשים שאין יד העירייה טטבת לרכטם. עד כה הצלחנו לקבל איטור לרכישת 11 מגרשים, אשר על טמונה מהם טתכווננת העירייה להקים בתי ספר, אולם אין הממשלה טוכנה למסור לעיריית ירושלים את המגרשים במחיר טהם נמסרים לסוכנות היהודית, אלא במחיר טהם נמסרים לכל אדם פרטי המעוניין לרכוש מגרש מן הרכוש שהועמד לרשות הממשלה. על ידי כך גוברת עוד יותר ההכבדה של הוצאות החינוך על תקציב העירייה, מאחר שעיריית ירושלים לא בנתה בתי ספר והתלמידים לוסדים ברובם נדירות טכורות. בטעה שבתל-אביב או בחיפה יכולים ללמוד בכיתה הנמצטת בבנין טהוקם למטרה זו, 40-50 נער בכיתה, יכולים ללמוד בחדר של דירה טכורה בירושלים רק 25-20 נערים ונערות - חטרון הגורר אחריו הרחכה ניכרת של חבר הטורים וההוצאות האדמיניטטרטיביות. גם מבחינה היגיינית אין כיתות אלו טתאיטות לילדים ואם לא יועמדו לרשותנו מגרשים במחירים זולים יותר, לא נוכל לגשת לבניית בתי ספר מתאיטים לתפקידם.

אף על פי שאלינו מתיחסת הממשלה לצורך מכירת מגרשים כאל אדם פרטי, מסוחררים בניני הממשלה מתשלום מט עירוני וכן מסוחררים מתשלום טטים אלה גם אותם הטטחים המוחזקים על ידי הממשלה אך היא אינה טקבלת הכנסות מהם,

מ.ז.ז. שרגאי:

מבני מקורות אלו יכולה היתה העירייה לקבל מסיים המגיעים למאה אלף לירות - סכום אשר יכול היה להיות מכריע לגבי גורל תקציב העירייה. בהזדמנות זו אני רוצה להעיר כמה הערות מעשיות ביחס לתקציב, היות ולפי הטיעון הנוכחית של מסיי הרלויות המקומיות אנו לא נוכל להחזיק מעמד.

אנו מבקשים להחייב את קבלת ההצעה להפריד בין הערכת בעל הנכס והדירה. כן יש להחייב את ההצעה לשיטה פשוטה יותר של הערכה, כך שלא יהיה צורך לערוך אותה כל שנה מחדש. ביקשנו לאפשר לעירייה לקבל את המס כלו בהתחלת השנה, מאחר שיש אנשים שהיו מוכנים לעשות זאת והדבר היה מקל עלינו בהרבה. מלבד זאת אנו מציעים לקבוע שלא תיעשה העברת קרקעות במאנו כל עוד לא הוכיחו הנוגעים בדבר שהם שילמו את מסיי העירייה. ישנה כפילות בהערכת הרכוש ובגביית המסים, בין העירייה ובין הממשלה, וזה גורם להוצאות מיותרות. יתכן שאפשר היה להסדיר הערכה אחידה וגבייה מרוכזת.

עיריית תל-אביב מארגנת מלווה עירוני וצריך אולי לעשות זאת גם בירושלים, אם בצורה זו ואם בצורות המקובלות בארצות אחרות. באנגליה, למשל, מכריזים כי במסך חודש ספויים מוקדשות כל ההכנסות מן הבולים למטרות חינוך והממשלה מעמידה אותן לרשות הרשויות המקומיות.

בענין מס העסקים הנגבה על ידי העירייה יש צורך בהבהרת הצד התחוקתי. חוקת עיריית תל-אביב ועיריית חיפה אוסרה על ידי הממשלה ופורטטה ב"רשומות"; חוקת ירושלים אוסרה אמנם על ידי שר הפנים, אולם פרטומה מתעכב על ידי היועץ המשפטי. זהו מצב שלא יתואר כמותו. ביחס למס עצמו, הצעתנו היא להגדיל את הטכניטום של מס העסקים. כיום המכסימום של מס העסקים הוא 250 לירות ולגבי מספר עסקים זהו סכום מינימלי. מלבד זאת יש מקום גם להעלות דמי הרשיונות הניתנים עבור מלאכה, מכירת מקאמות וכו'. עבור דמי הרשיון כיום אינם מכסים אפילו את ההוצאות האדמיניסטרטיביות של המחלקות המטפלות בכך. כן אנו מבקשים גם אפשרות להחיל מסיי זכיון על מפעל מים, תנועה בעיר, חשמל וכד'. בתל-אביב ובחיפה קיימים הסדרים במסך זה, אולם בירושלים אין החברות רוצות לשלם עבור הזכיון ואין אפשרות להכריח אותן על פי חוק.

דרישה נוספת אותה אני רוצה להעלות בנוגע לטתן עדיפויות לרשויות המקומיות ברכישת חומרי בנין, מכונות וכל הקטור בכך. כדי שנוכל לקיים בירושלים את החובה המוטלת על ידי חוק לימוד חובה, מחובתנו להקים 200 בתי ספר יהודי ו-50 גנים. המצב הוא כזה שעל ששת המגורים אותם קבלנו מן הממשלה למס הקמת בתי ספר, איננו יכולים להתחיל בנייה מסוג שאין לנו אפשרות להשיג את החומרים הדרושים לכך ואילו הממשלה הגיעה לידי מסקנה שעליה ליכול טוב מאתנו את המגורים אם העירייה לא תקים את הבניינים.

לבסוף אני רוצה לעמוד על ענין הנאת העירייה מהענקות ומלוות פיתוח. הממשלה החליטה סופית להקים ב"מ ידוע בירושלים תחנת אוטובוסים. הצורך בתחנה כזאת ברור לכל ומבטיח היה שהקמת התחנה תימסר לעירייה. לאחר ויכוח מסוין הסכימה הממשלה להעמיד לרשותנו את המגרש על מנת שהעירייה תקים את התחנה, בתנאי שנתחיל בנייה תוך שנה. כדי שנוכל לעשות זאת דרוש לנו סכום של 400 אלף לירות ישראליות ו-250 אלף דולאר. סכומים כאלה איננו יכולים לקבל תוך שנה אמת האזרחי העיר על ידי הולת מסיים נוספים, כי אם עלינו להשיגם ממלווה פיתוח או מבנקים שיתנו לנו את הכסף בהטבת הממשלה; את הסכום הדרוש בדולארים, נצטרך לקבל מן ההענקת. עד כה לא דאיתי בכונות להיענות לדרישה זו.

קיימת גם בעיה האופיינית לירושלים - בעיית המים. לעיריית ירושלים שלפני הקמת המדינה השתייך מפעל המים שבראש העין. היורש הטבעי של מפעל זה צריך היה להיות, איפוא, עיריית ירושלים הנוכחית. אילו הממשלה היתה מאפשרת לנו עת השימוש במפעל זה, לא היה צורך להקליע כמפיה כה רבים בגביית קו מקביל. מאידך חייבת העירייה בהוצאות של הקמת "מפעל השלוח". אנו דרשנו ועדת בוררות לענין זה, אולם לא נענינו. הממשלה מציעה לנו לותר על המפעל שלנו בראש העין והיא תפתור אותנו מן החוב כלפי "מפעל השלוח", אולם לזאת איננו יכולים להסכים, כי פרוש הדבר הוא שירושלים תותר על נכסיה. אנו מוענים שאם הממשלה תקיפה את הקו המקביל, נצריך לעלות מנו מליון לירות, בשינוף עם חברת "מקורות", צריכה גם העירייה להיות שותף בכך, ביחוד מאחר שהיא העמידה לרשות הקו הזה צנורות בסווי 220-250 אלף דולאר שנתקבלו בעירייה מן ההלוואה האטריקאית הקודמת, מבלי שהעמדנו איזה תנאים שהם, ומבלי שהובטחו זכויותינו. אני תובע הכרעה בגביית המים בירושלים.

י. נושא:

אני רוצה ראשית כל לברך את יזמתה של ועדת הפנים להזמין אותנו כדי לערוך דיון על הפרטה הנקראת "היחסים שבין השלטונות המקומיים לבין הממשלה", אולם זוהי בעיה שאין למצותה בדיון של שעה או שתיים. יחס הממשלה אל העיריות גובל עם אכזריות גדולה מאד. אני מרגיש הרגשה של עבדות כפי שלא הרגשתי מעולם, אפילו בתקופת השלטון הסנדטורי. רצוני לעמוד בדברי על הבעיות היותר עקרוניות, כי לדעתי השאלות הנוגעות לניהול טעם העיריה אפשר להשאיר בידי המועצה. הייתי רוצה ששר הפנים יהיה נוכח בדיון, כי ראשית כל הייתי רוצה לקבול על כי לעיריית תל-אביב, אשר בתחומיה נמצאים 370 אלף תושבים, אין כל חכויות והיא איננה אחראית כמעט כלל. לדעתי, אפשר היה בקלות לתקן מצב זה על ידי העברת חוק בכנסת. שנית, יש לי מענות על היחסים הכספיים שבין הממשלה לבין הרשויות המקומיות. אני מצטער לקבוע שגם בוועדת הכספים אין כל הבנה לעמדת העיריות ואילו היה שר הפנים בא פעם או פעמיים להסביר בפני ועדה זו את צדקת תביעות העיריות, יש סיכויים שהדבר היה מגיע יותר קל לסידורו. ההוצאה לפועל של מעטוקה והדאגה להקטנת חוסר-העבודה הוטלה על העיריה. משרד העבודה החליט להעביר לרשות העיריה סכום כסף מסוים למטרה זו, אולם שר האוצר אינו מסר זאת. זוהי הפעם הראשונה שאין לי האפשרות לשלם לפועלים את שכרם. זכותי היא לקיים את השירותים בעיר ואינני צריך לעמוד כעני בפתח שעה שאני זקוק להקצבה על מנת לקיים שירותים אלה. חוסר הסכומים שלנו מגיע עד לידי כך שמבקר המדינה קבע כי העיריה הוציאה כספים ללא אישור, אם כי אני והמועצה אישרנו הוצאות אלו. אני רוצה להודיע שער עכשיו לא קיבלנו אישור של הצעת התקציב אותה עיבדנו כבר בטפטפטר בהסכמת כל הסיעות, אם כי חלה עלי חובה להגיש הצעת תקציב, הרי גם על שר הפנים חלה אותה חובה להודיע לי אם הוא אישר הצעה זו. אינני יודע אם ישנה עיריה אחת היודעת כבר איזה תקציב היא תקבל; אני, על-כל-פנים, חי עד היום באשליות הסכתיטות תמיד בכסלון.

בשטח הסכים, אני רוצה לקבול על כך שהממשלה גובה מסים הסייכים למעשה לעיריה. מס השעועים והמועדונים מגיע לעזרה טוציאלית של העיריה, ואינני יודע מדוע צריכה הממשלה להיות שותפת לכך. הוסכם שהממשלה תקבל 20% מס זה והמאר תקבל העיריה, אולם כיום המצב הוא שהממשלה מקבלת 50%, 25% עובדים ל"גרנט-אין-איד" ואנו מקבלים רק 25%. על הממשלה להסתפק במס-ההכנסה שהיא מטילה, מס-המותרות, המס והבלו. אילו הייתה ביחנת לנו האפשרות לגבות אל כל המסים המגיעים לנו, יכולים היינו להנהיב שיטה של פרוגרסיה. אותה מענה קיימת גם לגבי מס-דרכים. לפי החוק מגיע שלעיריה 50% מס זה, היות והיא סוללת כבישים, מתקנת אותם ומחזיקה אותם; כיום מועבר כל החלק של העיריה ל"גרנט-אין-איד". יחס זה מורגש גם בשטח השירותים הניתנים על-ידי העיריה, כעת תובעים ממנה שהיא תשחרר מססים את צנא-הקבע, הטורים והנכים, אם כי הממשלה איננה משחררת אותם מן המסים שהיא גובה. סלבד זאת מוטלת עלינו גם החזקת החינוך והתשלום לאנשינו המתגייסים לעתודות.

בשטח החינוך, הרי אנו מקבלים מן הממשלה הסתתפות בשיעור 30% מטשכורת המורים. מטשכורת המורים מהווה 50% מהוצאות החינוך וסכאן שהעיריה נוטאת ב-85% של הוצאות החינוך בגיל 5-14. ההוצאה הממוצעת על ילד בגיל זה מגיע בשנה הבאה בוודאי ל-75 לירות. נוסף על כך כעת מתנהל מטא-ומלן עם הורים בדבר תוספת שכר אשר תעלה לעיקיית תל-אביב ב-300,000 לירות נוספות. אינני יכול להביך מדוע מתכוונת הממשלה להרוס את טעם העיריות, כי למעשה השאלה היא דק: מי יפסוט קודם את הרבל? חוק לימוד חובה קובע שהממשלה אחראית בעד החינוך וחובתה זאת צריכה לבוא לידי ביטוי הן בשטח הכספי והן בשטח המוכרי, מתעלמים מאתנו ומן החובות שאנו שקועים בהם ולא נוכל לשאת בהם. הוא הדבר בנוגע לאספוז, בריאות ומעד. 70% מן הנזקקים למעד הם עולים חדשים, והמצב הגיע לידי כך שסנהל משרד המעד הבטיח הקצבה בשטח זה, באם אני, כחבר ועדת הכספים, אסייע בידו להשיג בוועדה הקצבה למטרדו. הממשלה צריכה להבין שעל-ידי עידוד-מה לעיריות, הן היו יכולות להראות פלאי-פלאים. הצעתי היא שהממשלה תקבל לידיה את החינוך. ממילא אין אנו בוחרים את המורים את קובעים את תכנית-הלימודים, כי אם רק בוניה את בתי-הספר מתוך הלוואות סוננת שאנו רוכשים ודואגים להחזקתם. כעת נופלת על העיריות דאגת החינוך, דאגת האספוז, וגם דאגת העבודות הציבוריות בכבישים. אני רוצה לשאול את ועדת הפנים כיצד תוכלנה העיריות לשאת בדבר. כיום המוצא הוא על-ידי הסלת מסים נוספים על התושבים, באשר אני מעדיף לגבות מסים גבוהים יותר מאשר להפסיק איזה שירות חזני.

י. רוקח:

אני חושב כי הוועדה, בתור מוסד פרלמנטרי, צריכה לחקור את המצב. כפי שאסרתי, הבנקים פגורים בפנינו, אם כי הנני בטוח מחמת ביקורת מתמדת של הוועדה, של ועדת הכספים ושל מקרר המדינה, ומשום-כך אינני יכול לקבל הלוואות הן לתקופות ארוכות והן לתקופות קצרות. לא סקרתי ולא העליתי את כל הבעיות, כי לא תוכלו להאמין למסמך אזהבים עד אשר לא תשלחו ועדה לחקור את המצב בכל העיריות. אני מתרעם בעיקר על מסרד הפנים, היות ואין לו כל יחס לעבודה הרבה הנעשית בעיריות למען התעסוקה, למען הסעד ולמען התרבות. יש לי הזכות לדרוש מסר הפנים שהוא יושב בכל פעם מחדש את תשומת-לב הכנסת לבעיה זו של מצב העיריות. אינני יודע עדיין מה יהיה מצב העיריות בשנת התקציב 53-1952, היות ואם עלי לשלם סכר הוגן לפועלים, לפקידים, לאחיות ולמורים, מן ההכרח להכפיל את התקציב וזאת בוודאי לא תיעשה.

אני מצטער מאד שבמקום לדון על פעולות בנין ופיתוח בטוחים הסונים, עלי להעמידכם בפני בעיות של הפסקת השירותים וכדומה, כדי שהוועדה תקבל תמונה שלמה של המצב, אני מציע לזמן ישיבה של יום שלם, אשר תוקדם לבירור שאלה זו ולמשיעת הצעותינו.

א. חובי:

אני מבין את פרירות סר רוקח, אם כי אינני חי בהרגשת עבדות והספלה ביחס לממשלה כפי

שהוא צייר ז"ת.

יש הכרח להסדיר את היחסים בין השלטון המקומי לבין הממשלה, לענות את החוקה ולקבוע סדרי ההולמים את המדינה ואת הנווי החדש בה. נדמה לי שהשאלה הדחופה והרצינית ביותר היא שאלת מעק הכספים של העיריות. בטוח זה אני מסכים לדעת מר רוקח שהעיריות עלולות לעמוד השנה בפני מצב שהן לא תוכלנה להחזיק בו מעמד, אם לא ישונו פני הדברים. קודם-כל יש לקבול על שיטת המסים של העיריות, שהיא בלתי יעילה. אין בה כדי לכלכל את השירותים של עיר סודרנית, על-אחת-כמה-וכמה את שירותיה של עיר. צדלה בפרופורציה כזאת כפי שאנו נוכחים כעת בערים הישראליות; על-אחת-כמה-וכמה שאין בה כדי לכלכל צרכי עליה מדולדלת מאד, כזו המגיעה אלינו. זוהי שיטה מאד פיוסנית, קונגלוטרט של שיטה אנגלית-עותומנית אשר צריך היה לזמן לתקנה היות והיא בלתי פרוגרסיבית ובלתי צודקת. לדעתי יכולה להיות מתאימה רק שיטת מסים הגובה מן האדם חלק יחסי לרכושו. נדמה לי שכל המנהל מסק גדול, כגון עיריה, שתדל שלא לפגוע בצורה גסה בצדק האלמנטרי וכדי להתקיים הוא צריך לשאוף לכך שהעני ישלם פחות והעשיר - יותר. השיטה היעילה של המסים היתה יכולה להיות שיטה בנויה על הכנסה, רכוש ועסקים, אך ידוע כי יש התנגדות לכך בממשלה.

הממשלה מציעה להקציב לרשויות המקומיות 7,5% ממס-ההכנסה, אך לדעתי אין זה מהווה תיקון השיטה אלא רק מס-הדרטה. על כן, מוטב לנו לא לקבל מאומה, מאשר לקבל 7,5% או 10%. ראשית יל אני מציע זאת מסום שהאחוזים האלה עלולים לדחות את הפתרון האמיתי לסוגים רבות, אם כי הם כשלעצמם אינם מהווים פתרון עבורנו. ההכנסות שתהיינה סעיריית תל-אביב או חיפה תועברנה בחלקן גם לעיריית מגדל, למשל, אך במקום זה יבטלו לנו את ה-"גרונט-אין-איד".

טלבד זאת, אני רואה לקבוע מס-ההכנסה, כפי שהוא נקבע כיום, הוא מס בלתי צודק. למעשה הוא נקבע רק ממי שקיימת לגביו ביקורת. - מפקידים, חברות גדולות ועובדים בשכר; מספר גדול של בעלי מקצועות חפשיים, פועלים, סוחרים ומספרים סוגים אינו משלם מס זה. השיטה כשלעצמה היא צודקת, אך הביצוע שלה מבטל את הצדק שבה. אינני יודע אם תשיטה המוצעת של תוספת מגביית מס-ההכנסה לא תפגע דווקא בחלק האוכלוסיה העובד קשה ביותר ושאין לו בלונכוס. מסרד הפנים מציע אמנם הצעה נכונה, העשויה לתקן לפחות במקצת את המעוות. הצעתו היא לקיים את השיטה הישנה של גביה בהתאם לשכר דירה, אך לפי אחוזים שיהיו שונים באזורים השונים. במקום הערכה פיקטיבית הנערכת כל שנה במשך זמן רב, יקבעו אחוזים שעל כל אזור לשלם בהתאם לשכר-הדירה וגובה האחוזים יהיה שונה לתושבי הר-הכרמל, לתושבי קרית-חיים ולדרי רחוב "קיבוץ-הגלילות"; באותו אזור יהיה הבדל בגובה האחוזים שישלם דייר צריך לבין זה שישלם דייר בית-אבן, בין דייר-סרתף לבין דייר-קוסה.

א. תנאים:

ביחסים לפי העסקים, הרי אם מסרד הפנים יצליח לתת לנו הוראה סופית עד ל-31 בפרץ, זה יוכל להיות פתרון ביניים מתקבל על הדעת. שנית, אנו מתגודים לקביעת מכסימים בשטח מס העסקים, מתוך גישה של יציבות ושל צדק. לא יתכן לחברת החשמל או סולל-בונה ישלחו לעיריית חיפה אותו שיעור של מס עסקים כפי שסמלם בעל חנות או סוחר לא גדול. לעיריות יש בשטח זה יותר אפשרויות של ידיעת העניין וגישה צודקת, מאשר לממשלה. על ידי הגבלת המכסימים של מס העסקים מגבילים את היכולת להגיע למינימום של צדק ולמכסימום של הכנסות צודקות.

בענין מס השעסועים אני מצטרף לדעת חבר הכנסת רוקח, כי אינני רואה בל צדק במסירת חלק מן המס הזה לממשלה. הוצאות החינוך מהוות 27% מן התקציב. זוהי מעטסה שהיא מעל לכוהנו, אולם לא יעלה על הדעת כי ניפוג מכך; עלינו לחפש דרך כיצד להתגבר על זה. לא יתכן שנוכל לבנות בתי ספר אם מתוך תקציב חינוך של מליון לירות מתתפת הממשלה רק ב-150 אלף לירות? חיפה הייתה עיריה מעורבת אשר לא בנתה בתי ספר; בעת עלינו להכסיק תוך שנתיים-שלוש שנים לבנות את מה שעיריית תל-אביב הפסיקה לבנות במשך שלשים שנה. חסרות לנו 400 כיתות. מחצית הילדים לוסדים גשתי מסמרות וחלק מהם לוסד בבתי-ספר אשר מבחינה היגיינית אסור היה להם להכנס לתוכם. במעבדות שבסביבת חיפה המצב גרוע במיוחד לאחר השיטפונות. בנינו צריפים גם עבור בתי-ספר, אך לילדים אין כסאות עליהם יוכלו לשבת; כן חסרים שולחנות ושאר מכשירי לימוד. בשטח החינוך חייב לבוא שינוי.

בשטח הסעד אינני מתכוון להסחיר את התמונה, אך אני חייב להתאונן על כך שאין לנו כתובת אליה נוכל לפנות בענין. מסרד הסעד חייב לנו אלפי לירות עליהן כבר קבלנו הבטחה ואיטור בכתב, ובכל זאת אין מסלמים לנו את הכסף. כתבנו סכמבים, שלחנו טלגרמה ואף שליחים, אך איננו מקבלים על כך תשובה. כנראה שמסרד הסעד סוסך על כך שהעיריה לא תוכל להחליט להפסיק את סתן ארוחות החינם במעבדות ולצוקקסס, ומשום כך הוא מרשה לעצמו לנהוג בצורה זאת כלפינו.

מסרד הבריאות לא קבלנו כל הקצבה, פרט לתשלום בעד איטפוז. כשנה שעברה קבלנו 13 אלף לירות. אני תוסך בדברי טר רוקח שהוועדה כולה - או ועדה מצומצמת יותר - צריכה לשמוע פעם את הדברים בהרחבה, שאלה אחרי שאלה ונגסה להגיע לגביהן לאיזה תכלית. הדבר הדחוף ביותר הוא לדעת שטח הכספים, והצעתנו העיקרית היא לבטל את המכסימום לגבי מס העסקים.

י. רוקח:

הממשלה לא תסכים לכך משום שאת מס-העסקים מנכים מחובת מס ההכנסה.

א. תנאים:

את זאת צריך לבדד. נוסף לזאת, אם כי אינני גורס ניתוק העיריות ממסרד הפנים, הרי לדעתי חייבת להערך בקורת החוקה הקיימת אשר איננה מתאימה עוד. לדוגמה אוכל לצייין שחוקי העזר של העיריות מעובדים בעזרת עורכי-הדין הטובים ביותר ומבוטטים על חוקת יסוד. חוקים אלה מעונים איטור המסונה על המקום ואחרי-כן גם איטור מסרד הפנים והיועץ המשפטי של הממשלה. הפרוצדורה מאז עיבוד החוק ועד להופעתו, בטטכת במסוצע שמונה חודשים וזאת, בענינים בהם תלוי למעטה קיום העיריה. אני חושב שסן הראוי היה שהוועדה תתקן את החוקה הקיימת ותסתף בכך גם את ראשי העיריות.

מר רוזנבלום:

טר הפנים לא יכול היה להסתתף בישיבה זאת משום שהוא קבל את ההזמנה באיחור. בדרך כלל המקום לדיון עם ראשי העיריות הוא במסרד הפנים. כל אחד טועא שמה דלת פתוחה וטר הפנים מוכן לספל בכל ענין ובעיה. טר הפנים יביא את דבריו לפני ועדת הפנים עצמה ולא ידון עם ראשי העיריות בפני הוועדה; אלה הענינים שצריכים לבוא על סידורם בתוך הממשלה.

מר רוזנבלום:

לענינים שעוררו סר אבא חוסי ומר טרגאי אין לי כרגע מה להעיר, אלא שידוע גם לי שהמצב הוא קשה; אולם, לא אוכל לעבור בשקט על דברי סר רוקח. סר הפנים דואג לעניני העיריות, אך אין הוא רק סוכן לקריאות. הוא חבר במסעלה ויודע את המצב בכללותו; הוא עושה לטובת הרשויות המקומיות וגבולות הנתונים בתוקף מצב זה. אשתדל להוכיח שמצב הרשויות המקומיות הוא טוב בהרבה באופן יחסי לכצב המדינה בכללו. על ידי התיקונים שהצענו כרגע, תהיה הטיטה יעילה יותר מאשר כל שיטה מוניציפאלית.

מנ"ר י. עפיר:

ענין השלטון המקומי הוא השטח המרכזי שנמסר לטיפול של ועדה זאת ומחובתה לקבל את האינפורמציה מכל הצדדים, כולל התלונות שיסגן בידי הציבור או בידי נציגיו. לפיכך הובאו הדברים להנה לפי הסדר הנכון; כיצד סר הפנים יגיב על כך זה ענינו הוא ואין אנו יכולים לקבוע זאת. הוועדה יכולה בודאי לתבוע מסגן להסביר את הבעיות שהועלו על הפרק, בין אם על ידי חברי הוועדה ובין אם על ידי באי-כח השלטון המקומי שהוזמנו על ידה. הוועדה רוצה לטפל באופן דחוף יותר בבעיות האקטואליות, אך היא גם לא תתעלם מן הבעיות היסודיות. פעיות אלו אנו רוצים להבהיר בפגישותינו עם באי-כח השלטון המקומי, הן במידה שהן שאלות סטרוקטורליות של הטסק בשלטון המקומי והן במידה שאלה הן בעיות המחייבות החלטה מסויימת של המסעלה או של הכנסת, כדי לתקן את המצב. סדר עבודתנו, כפי שקבענו אותו לעצמנו, מחייב לרכז קודם כל בדחיפות הגדולה ביותר את כל הבעיות בפן שהן עומדות לאיסור או להחלטה הכנסת - בענין מס ההכנסה ומס ההעסקים - ובין שהן בעיות הבטחות אשר לטיפול המסעלה, כענין הענקות, חלוקת המסים ועוד. לאחר ששמענו את הבעיות בקוויים כלליים, יוכל הדיון שלנו להתבסס על כך להבא. מטעה יהיה תפקידנו להכנס באופן טעסי לעומק הבעיות ולהסדירן בעתיד הקרוב ביותר.

הבעיה המיוחדת של המסים, ההענקות וכו', נתונה לטענה עכשיו בידי ועדת הכספים ואנו נקים ועדה מטומפת אשר תטפל בכך. ההצעה לבקר בעיריות הגדולות כדי לעמוד על פרקי הבעיות המעסיקה אותן, איננה עומדת בסתירה לעבודת הוועדה המטומפת, ונעשה זאת באופן סקביל. אני חושב שרצוי היה כי ראשי העיריות יסגרו לוועדה תזכיר שיוגש בהסכמת כולם - או בצירוף הוראות נוספות - כדי שבמסגן הזמן יהיו בידי חברי הוועדה יותר פרטים בכתב. נראה לי שהדיון שהתחלנו בו היום מחייב פגישה נוספת עם ראשי העיריות, על סנת שחברי הוועדה יוכלו לאול שאלות ולקבל הבהרות על כמה בעיות שעדיין אינן כל כך ברורות.

היום והשלטון המקומי, כהיקפו התקציבי והמסקי הוא נוסא חשוב בכל המערכת המסקית של המדינה, מתכוונת הוועדה להקדים לענין זה תשומת לב רבה מאד בטלב הנוכחי. בעיקר מאחר שהבעיות הולכות ומחריפות בעקבות האינפלציה. הקטר ההדוק בין הוועדה לבין קצב ההתפתחות, הכרחי היום יותר מאשר בתקופה של סטביליזציה.

הוועדה החליטה להתסר בכל הרצינות והדאגה לבעיות השלטון המקומי.

י. בן-צבני:

יש לקבוע זמן לביקור בכל עיריה ורצוי שכל חברי הוועדה ישתתפו בליסוד הבעיות של העיריות בסעת הביקור. אני מציע להקדים את הביקור בעיריית ירוסלים, היות והבעיות בה הן מיוחדות ולעיריה זו יש גם זכות מיוחדת.

אני נועל את הישיבה. העיר י. עפיר: